

BRAM'S ONTDEKKINGSTOCHT

DOOR

JAC. HAZEVOET.

G. F. CALLENBACH · NIJKERK

BRAM'S ONTDEKKINGSTOCHT

DOOR

JAC. HAZEVOET.

TEKENINGEN VAN HENK POEDER

G. F. CALLENBACH - N. KERK

HOOFDSTUK I.

De zonderlinge man.

Het was op een tweeden Paaschdag in Indië, dat in het huis van dokter Veerbeek een deur in de binnengalerij op een kier werd geopend en een hooge jongensstem riep: „Satiman, breng je nou haast mijn schoenen!”

De stilte, die nog om en in het huis hing en door die stem even verbroken was, viel onmiddellijk weer in; zelfs het zacht geschuifel van bediende-voeten werd niet gehoord.

Toen ging de deur verder open en het hoofd van een veertienjarigen jongen stak naar buiten. „Sa . . . ti . . . man! Slaper, lulak, waar zit je toch!”

Dan, als antwoord op zijn uitbundig geschreeuw, werd met een driftigen ruk de deur tegenover de zijne geopend en klonk een zware mannenstem: „Bram, wil je ophouden met dat gebrul!”

„Maar ik moet mijn schoenen hebben, vader.”

„Ga ze dan halen, inplaats van daar te staan schreeuwen; je zet het heele huis op stellen.”

„Hij behoort ze mij toch te brengen,” mopperde de jongen terug.

„Behooren, behooren,” klonk vaders stem driftig en ook zijn hoofd kwam nu te voorschijn. „Denk je dat, toen ik veertien jaar was, mijn schoenen mij netjes gepoetst achterna werden gedragen? Kun je begrijpen, zelf kon ik ze poetsen, en mocht nog blij wezen als ik er niet een

regiment van mijn zusters bijkreeg. Ga ze nu zelf halen, en zijn ze niet schoon, vraag dan behoorlijk aan Satiman of hij 't doen wil, geen commando's, verstaan!"

Vrij onzacht sloot vader de deur en Bram mopperde: „Een stokpaardje van vader, dat zelf schoenen poetsen en boodschappen doen.”

Nou ja, in Holland! En als de menschen dan geen, of weinig bedienden hebben; maar hier? In Indië? Nooit van gehoord. Vader schermde altijd met Holland en van toen hij nog jong was. Wat kon hem dat Holland schelen. Of.... tenminste....; nu ja, een kijkje wilde hij daar wel graag nemen en vader had het ook toegezegd, over eenige jaren, als hij van de H. B. S. was.

Misschien gingen zij dan wel allemaal, want vader had dan recht op verlof.

Maar asjeblijft niet om schoenen te poetsen of boodschappen te doen!

En Bram schoot hardop in een lach, terwijl hij, zoekend naar Satiman, de keuken en bijgebouwen omliep. Verbeeld je, dat je daarvoor zoo'n groote oceaan-reis maakte.

En dan kon vader.... „Satiman!” Hola, daar vergiste hij zich weer. Zouden ze 't binnen gehoord hebben?

Nu maar, vader kon dan zoo echt uitpakken over zijn jeugd op 't dorp in Holland.

Hoe ze Zondags, klein en groot, netjes aangekleed naar de kerk togen en daarom moest hij nota bene ook naar de kerk.

Of neen, daarom eigenlijk niet. Want vader had eens, op zijn mopperenden tegenstand, gezegd: „Omdat ik niet wil dat je, als zoovele jongens hier, opgroeit als een heiden, begrepen!”

En moeder had er aan toegevoegd: „Als je later eens in de binnenlanden terecht komt, Bram, zooals vader en mij een tijdlang gebeurde en waar geen kerk was, niets,

dan zul je pas begrijpen welk een voorrecht het is met elkander, jong en oud, te mogen opgaan naar Gods huis."

Nu, als moeder dat zei, zou 't wel waar zijn, maar hij gevoelde het allesbehalve als een voorrecht „Sa ti man!"

Lekker hard kon je hier schreeuwen, zoover van huis hoorden ze binnen toch niks.

Nog eens doen. „Sa ti man!"

Wacht, hij kon 't nog harder. „Sa ti man!"

„Saja," klonk het li zig-zacht bijna vlak voor Bram's voeten, en plotseling dook een hoofd, met kleurigen doek omwonden, achter een laag steenen muurtje op.

„Lui aard, lig je daar weer te rooken. Waar zijn mijn schoenen?"

„Al klaar," antwoordde het hoofd.

Bram stooft op. „Al klaar, al klaar. Geef dan op, waar zijn ze?"

„Staan voor Bram's kamerdeur," gaf met een sluw lachje Satiman ten antwoord.

„O zoo, maar dat heb je 'm dan geleverd toen ik achter de keuken was, zeg op, waar of niet?"

„Saja," grinnikte Satiman nu luider, om zijn eigen slimheid.

Bram deed met gebalde vuisten een uitval naar hem, en Satiman omklemde in afwerende houding zijn polsen.

Zoo stoeiden zij een poosje samen; de blonde jongen over het muurtje hangend, en de Javaan aan den anderen kant op den grond, trachtend de slagen te ontkomen, zonder zelf een uitval te doen, want Bram was een blanda, en Satiman zag nog steeds in iederen blanda zijn meerdere.

„Laat me los," zei Bram opeens met een vuurrood hoofd van de pret. „Ik heb Jan Voorn beloofd, voor kerk-tijd nog wat te voetballen."

„Mag niet op Zondag,” plaagde Satiman in z'n gebroken Hollandsch.

„Tweede Paaschdag is niet heelemaal Zondag, dan mag 't wel,” antwoordde Bram op denzelfden toon.

Maar Satiman, steeds grinnekend, plaagde door: „Kan toch niet meer, is al te laat.”

„Kan wel,” bouwde Bram hem nog eens na met een laatsten stomp over het muurtje en toen keerde hij zich om en liep op een drafje naar huis.

Zou Jan al op hem wachten? Zij hadden afgesproken op een pleintje dicht bij de moskee; daar was het fijn stil. Hij kende dat plekje wel, maar ze hadden het nog nooit benut voor hun spelen, want daarvoor trokken zij meestal naar buiten.

Doch vanmorgen was de tijd te kort. En op weg naar zijn vriendje, rekende Bram uit, hoeveel hem nog restte; acht uur thuis, opknappen, ontbijten, kwart voor negenen naar de kerk, dat klopte. Hij keek op zijn horloge. Al over zevenen! 't Was haast de moeite niet meer waard, maar hij kon Jan toch ook niet voor niks laten wachten, dus vooruit, maar even de sokken er in gezet.

Jan Voorn was er reeds en zat op een paaltje voor de moskee ongeduldig met zijn beenen te slingeren.

„Nou, nou, kom je nog! Jij bent ook een vent van de klok, hoor!”

„Ik heb met Satiman om mijn schoenen gevochten,” verontschuldigde Bram zich.

„Ja, dat zal wel,” klonk het spottend. „Je bedoelt zeker, dat jij hem een opstopper gaf en hij, in ruil daarvoor, eerbiedig bedankte.”

„Ach, zeur toch niet altijd zoo,” viel Bram nijdig uit. „Je doet net of ik een opsnijer ben, terwijl 'k alleen maar een reden van mijn te laat komen opgeef. Nou, trappen, ja of neen?”

„Natuurlijk, daar komen we immers voor,” en Jan wierp den bal met een krachtigen zwaai naar het midden van het pleintje.

Bram rende hem achterna en wilde juist onder een brullend „Ho . . . la . . . !” hem den eersten schop geven,

toen dwars over het grasveld een inlandsche politieagent naderde.

„Wat moet die vent,” mompelde Jan, meer tot zich zelf dan tot zijn vriendje, die op eenigen afstand aarzelend bij den bal stond.

De man wenkte, al naderbij komend, dat zij hier niet mochten spelen.

„Waarom niet?” schreeuwden de jongens haast tegelijk.

„Er is dienst ginds in de kerk en dan moet het in den

omtrek stil zijn," gaf de politiemans ten antwoord. [En hij wees over zijn schouder in de richting van het kerkgebouw, dat vooral aan Bram zoo welbekend was. „Maar dat kan niet," verzekerde de laatste ongeduldig. „Onze kerk begint pas om negen uur, ook vandaag," en Bram trok een minachtend gezicht. Wat wist zoo'n inlander ook van hun christelijke feestdagen af.

„Jawel, maar van halfacht tot halfnegen houden de inlanders daar hun dienst en dan mag hier niet gespeeld worden."

„'t Zou wat," smaalde Bram. „We kunnen toch wel zachtjes doen, zonder schreeuwen."

Een fijn lachje trok even om den mond van den politie-man, toen zei hij weer met een strak gezicht alsof 't een lesje was: „Hier mag niet gespeeld worden."

Ging hij nu maar heen, dacht Bram, dan kon hij dien bal net zoo fijn een trap den anderen kant uit geven. Doch het scheen of de man zijn gedachten raadde, want hij bleef als een paal staan, en tuurde schijnbaar onverschillig in de verte, maar hield in werkelijkheid de wacht, dat de jongens zijn bevel niet overtraden.

Bram kreeg grooten lust, met dien man eens te vechten. Wat verbeeldde zoo'n bruine vent zich wel!

Doch daar kwam Jan naar hem toe: „Zeg, laten wij eens een grap uithalen en een kijkje nemen bij die roetmoppen, hoe het daar toegaat. Hier wordt het toch niks, want die kerel gaat niet weg."

„Wij zouden hem met z'n tweeën toch wel het plein kunnen afgooien," stelde Bram voor.

„Ben je mal! Vechten met een politiemans! Daar zou je eerst recht soesa mee krijgen."

„En als ik dat er nou voor over heb," hield Bram koppig vol.

„En onze bal rond een jaar in de boekenkast van

jouw of mijn vader? Dank je stichtelijk!" En Jan pakte zijn geliefden bal stevig onder den arm. „Nu, ik neem een kijkje; ga je mee, graag of niet.”

„Vooruit dan maar,” mopperde Bram en in 't voorbijgaan wierp hij den inlander een woedenden blik toe, waarvan de man zich niets aantrok.

In de richting van het kerkje liepen de jongens eerst zwijgend voort, maar toen zij vlak er bij waren, barstte Bram opeens los: „Het is toch eigenlijk idioot. Ik, die zoo het land heb aan de kerk, zit er straks voor jouw plezier een uur langer dan anders.”

„Nou, je kunt nog teruggaan,” verzekerde Jan kalmpjes.

„En jij dan?”

„Ik ga, zooals je ziet.” En zonder te kijken of zijn vriendje wel volgde, stapte Jan het voorportaal binnen, er vast van overtuigd dat Bram, hoewel mopperend, achter hem aan kwam. Zoo ging het immers meestal: Bram met een grooten mond zich tegen alles en iedereen verzettend; Jan, met minder woorden rustig zijn zin door-drijvend, en vaak legde Bram het tegen hem af.

Ook nu weer, hoewel mokkend, volgde hij toch zijn vriendje. Doch nauwlijks binnen, werd zijn belangstelling in die mate gewekt, dat hij zijn ergernis spoedig vergat. De kerk was overvol met inlanders, wier donkerbruine of bijna zwarte gezichten zonderling afstaken tegen de helwitte kerkmuren. Allen zaten in dezelfde eerbiedige houding, wachtend op hun leeraar; zelfs keek niemand op, toen die blanke jongens binnentraden en onwillekeurig bleven die twee bij de deur staan. 't Was zoo vreemd om nu opeens met je harde schoenen die plechtige stilte te verstoren.

Ergens boven hun hoofd begon de muziek.

Geen orgel, zooals Bram gewend was; doch de zacht-vloeiende toon, eerst van een en daarna van meerdere

fluiten. Dat klonk aardig. En toen onmiddellijk daarop de gemeente inviel met een lied, dat heel vlug en in 't Maleisch gezongen werd, keken de jongens 'elkander ver-rast aan. Zij durfden zich nu weer verroeren.

„Leuk zeg,” fluisterde Jan. „Laten we hier gaan zitten.” En zij zetten zich neer op een bank, dicht bij de deur. Zoo waren ze er gauw uit als 't vervelend werd.

„Daar komt de dominee, let op wat ik je zeg,” onder-richtte Bram, toen een zijdeurtje openging en de inlandsche leeraar binnenkwam.

Hij liep regelrecht naar een lessenaar, die onder den preekstoel stond en sloeg een daar gereed liggenden Bijbel open.

„Mag zoo'n man niet op den preekstoel komen?” vroeg Jan.

„Weet ik dat, schijnt van niet,” bromde Bram. Dan na een poosje: „Kun jij hem verstaan?”

„Ja, 'n beetje. Hij leest iets over twee menschen die een gebeurtenis bespreken, kan dat?”

Bram dacht vlug na. Tweede Paaschdag? Ach natuurlijk, de Emmausgangers! „Kan,” fluisterde hij met 'n hoofd-knik naar Jan.

Hij praatte van jongsaf met de bedienden Maleisch, maar dat was toch iets anders dan een preek te volgen, vooral wanneer je nog niet eens wist, waarover het ging. Maar nu Jan hem op weg had geholpen, kreeg hij eenig houvast en ja, na een poosje werd 't hem duidelijk, dat de geschiedenis van de Emmausgangers werd voorge-lezen. En nu wilde hij toch eens probeeren te volgen, wat de leeraar dáárover ging zeggen.

Pie . . . iep, deed de deur in het voorportaal.

De jongens keken op en meteen schuifelde een donkere gedaante voorbij, die op het uiterste puntje van hun bank plaats nam.

Een oogenblik trok hij de volle aandacht van de jongens. Misschien om zijn te laat komen, maar zeer zeker om den vrijmoedigen blik, waarmede hij hen opnam, en die niets had van het onderdanige, dat den inlander uit de binnenlanden gewoonlijk kenmerkt.

„Was ons hart niet brandende in ons,” zoo klonk het van achter den lessenaar. De jongens luisterden weer.

„Mijne vrienden, wanneer kan ons hart eigenlijk brandende in ons zijn. Wat bedoelden die Emmausgangers daarmee?”

Sommigen, en daaronder ook de man, die te laat was gekomen, maakten een beweging alsof zij wilden antwoorden.

„’t Lijkt wel een schooltje,” grinnikte Jan.

Doch de leeraar scheen daaraan wel gewend en ging rustig verder: „Misschien zijt gij wel eens vervuld geweest van eene, voor u groote gebeurtenis, zoodat gij al het andere daardoor vergat. Dan nam dit eene uw geheele hart in beslag, juist zooals van die twee menschen op weg naar Emmaus, wanneer zij spreken over de groote gebeurtenis, die zich de laatste dagen te Jerusalem heeft afgespeeld.”

Bijna alle aanwezigen knikten voldaan, hetgeen de jongens niet weinig vermaakte; doch hun pret ging over in verbazing, toen de man op hun bank zeer hoorbaar: „Juist” zei.

Niemand keek om, men scheen dat heel gewoon te vinden, maar Bram dacht, zoo deden ze in hun kerk toch nooit; het leken hier wel kinderen op een zondagsschool.

En de goeroe, zooals de inlandsche leeraar ook wel genoemd werd, ging op zijn eenvoudige manier voort met de geschiedenis van de Emmausgangers, en de menschen knikten of schudden met het hoofd en maakten den indruk of zij graag ook iets gezegd hadden.

Doch de jongens, eerst knipoogend tegen elkander vol ingehouden pret, werden al meer en meer geboeid, zoodat zij tenslotte ook haast gingen meedoen met dat ja en neen knikken en veel spoediger dan hun lief was zei de leeraar „Amen”.

„Ga je onder het zingen mee er uit?” vroeg Bram.

De aangesprokene knikte. Hij wilde liever niet tegelijk met al die zwarte menschen uit de kerk komen; dat stond zoo raar vond Jan. En nauwlijks weerklonken de fluiten of zij stonden op en glipten door het kerkportaal naar buiten.

„Hoe laat zou 't zijn?” zei Bram, op zijn horloge kijkend. „Zeg, bij halfnegen, ik moet gauw naar huis, hoor.”

„Je haalt 't niet, jong, om negen uur hier weer terug te zijn,” spotte Jan.

„En toch heb ik geen spijt er geweest te zijn, wat kan die vent fijn vertellen.”

„Ik ook niet,” stemde Jan toe. „'t Was werkelijk mooi. Hoe vond je anders dien roetmop daar naast ons? Die wou af en toe mee redeneeren, geloof ik.”

„Dat wilden ze allemaal, zag je niet,” en de jongens schoten bij de herinnering in een luiden lach.

„Zeg Bram,” begon Jan opeens, „jij moet 's Zondags altijd naar de kerk, is 't niet?”

„Vast,” knikte Bram.

„Nou maar, jô, als jij nu eens aan je ouders vroeg om naar deze kerk te mogen, dan gaan we samen, ik vond 't er niks saai en na afloop hebben wij den geheelen morgen voor ons en kunnen naar buiten trekken. 't Is op dat pleintje toch niks gedaan.”

„Vooruit, ik vraag het,” stemde Bram toe. „En onder den nazang verdwijnen we, dat kan je ook in onze kerk niet doen.”

Dat was dus afgesproken, en Bram liep op een sukkel-

drafje naar huis, om, zoo gauw hij zijn kans schoon zag, er zijn vader over aan te klampen.

„En ga je dan heusch, Bram, jij en je vriendje naar de Inlandsche kerk? Kijk me eens recht in de oogen, jongen.” Vader stond tegenover zijn zoon en bedacht hoe moeilijk het was voor zijn veertienjarigen bengel, om tusschen vader en moeder in, zoo lang stil te zitten. En die inlandsche leeraar, die goeroe, scheen er slag van te hebben; want Bram had aan het ontbijt bijna alles kunnen navertellen en 't er „eenig” gevonden zooals hij zei.

„Ja, natuurlijk, vader, en Jan gaat mee.”

„Goed. Maar denk er om: geen kattedwaad uithalen, hoor. Jelui durven altijd zoo tegenover de inlanders.”

„Nee, vader, heusch niet,” beloofde Bram eerlijk, en daarmee was de zaak afgelopen.

Den volgenden morgen, op school, was 't eerste wat Bram deed zijn vriendje opzoeken, om hem het nieuws, dat hij mocht, mee te deelen.

En Jan maakte een lichtsprong in 't vooruitzicht, nu elken Zondag met z'n beidjes er op uit te kunnen trekken.

HOOFDSTUK II.

De watersnood-collecte.

Bram was een vechtersbaas. De geheele klas wist dat.

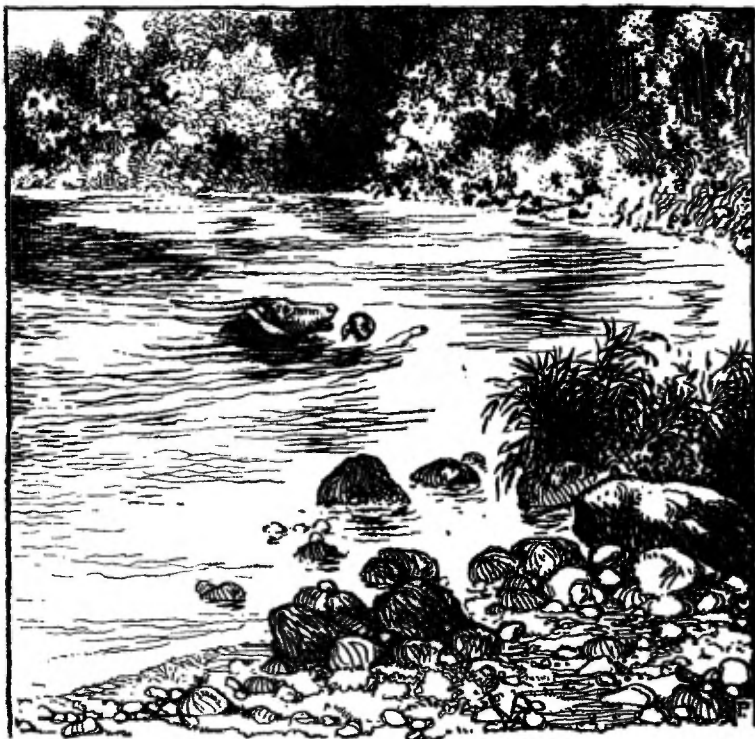
Schreeuwen en vechten was zijn meest geliefkoosde bezigheid, en dan kwam het allerlaatste zijn schoolwerk.

Maar over één ding waren de jongens het eens, Bram was niet valsch, deed nooit gemeen en bij het ravotten op de speelplaats zou hij nooit de kracht van zijn vuisten laten voelen, en dat prezen zij in hem.

Maar er was toch iets, dat de jongens niet van hem

wisten, en wel dit, dat Bram, die te goedhartig was, om ooit iemand moedwillig pijn te doen, zich verbeeldde dat hij, met zijn lichaamskracht, het tegen alles en iedereen zou durven opnemen.

Als Bram hoorde van een buffel, die bij een over-

streaming verdronken was en 't eenige bezit uitmaakte van een armen Javaan, dan lag Bram 's avonds in bed te denken, hoe jammer het was, dat hij daar nu juist niet bij had kunnen wezen, want dan zou dat beest natuurlijk niet verdronken zijn.

Dan zag hij zichzelf in het water springen en dan onder dat beest doorduiken. Zoo! Daar had ie hem bij den kop. Dien kop vooral boven water houden. En dan tegen den stroom op, — in 't water was zoo'n beest niet zwaar, — naar den kant zwemmen.

Nu ja, 't zou wel moeilijk zijn. Misschien zelfs dreigden zij een oogenblik samen te verdrinken! Hu, vreeselijk als 't zoover kwam. Wat zou hij dan doen? Bidden? Maar zou dat helpen? Neen, vooruit, krachtig je schouders er maar onder zetten, en als je dan maar flink volhield, kwam je best behouden aan wal.

En dan de blijdschap van dien Javaan, dat zijn beest gered was; en niet te vergeten, de dankbaarheid van den buffel, die zijn kop tegen hem aanwreef; misschien wel likte.

Of likten buffels niet?

Nou ja, dat kwam er niet op aan. Bram kon zich alles levendig voorstellen en betreurde het grondig, dat hij tot zulk een heldendaad nooit in de gelegenheid was geweest.

't Was op een morgen, dat Bram de school naderde en tot zijn verwondering maar weinig jongens uit zijn klas op de speelplaats vond. Ook mijnheer Hendriks, hun leeraar, was er niet.

O wacht, dan had die vast weer iets bijzonders. De bespreking voor een wandeltocht, of een nieuwtje uit de courant, daar was Hendriks eenig in, en Bram haastte zich naar zijn lokaal.

't Was zoo.

Nauwlijks kwam hij binnen, of uit een kluwen van jongens wenkte mijnheer Hendriks hem. „Hier, Veerbeek, jij er ook bij, net iets voor jou!”

Dat behoefde Bram geen tweemaal gezegd te worden, en hangend over 'n paar jongensruggen, stak hij gretig zijn hoofd naar voren.

Ja, daar lag de courant, wat was er?

Hendriks scheen onder den indruk: „sJonge, sjonge, sedert achttien vier en zestig niet gebeurd.”

„Wat, mijnheer?”

„Een bulletin, jongens, dat er in Holland zoo'n watersnood is,” en Hendriks las voor: „Dijken doorgebroken, veel vee verdronken en de menschen in nood op de daken van hun huizen, die dreigen in te storten.”

En terwijl mijnheer de courant weer opvouwde, zei hij den kring rondziende: „Hier is werk voor jullie, jongens.”

Bram keek teleurgesteld. Wat kon je nu doen voor die menschen zoo ver weg?

„Wij zullen nog verdere berichten afwachten, er zal wel een comité gevormd worden, en dan komen jullie maar eens kranig voor den dag, jongens! Ieder in zijn eigen kring collecte houden, hoor; ik verwacht een flink bedrag te kunnen overmaken.”

„Hoera!” schreeuwden de jongens. En een van de grootste nam de vrijheid mijnheer Hendriks goedkeurend op zijn schouder te kloppen, hetgeen deze zich lachend liet welgevallen.

Bram deed, aangestoken door de anderen, ook mee, doch zijn gedachten waren ver weg, in Holland.

Waren zij nu maar met verlof! Wat zou hij, die zoo sterk was, en zulk een uitstekend zwemmer, niet voor de menschen kunnen doen!

Maar nu zaten zij hier en mochten wat geld inzamelen! Bah! Dat konden meisjes ook.

En na schooltijd met Jan, brak al zijn ergernis los. Was dat nou jongenswerk?

Maar Jan lachte hem uit. „Wat kan jij toch doorslaan, ja. Welja, koop van je zakgeld een passage-billet en ga naar Holland om een koe te redden, misschien kom je net bijtijds om te zien dat het water alweer gezakt is.”

„Ach, loop met je praatjes,” zei Bram nijdig en sloeg

den weg naar huis in. Hij zou er met Jan nooit meer over praten. Met niemand, ze lachten je toch maar uit.

Thuis gekomen, hoorde hij ook vader en moeder over de ramp praten en Bram ergerde zich opnieuw, want ook hier was het: afwachten tot nadere berichten tot ons komen en dan geld inzamelen.

En de berichten kwamen steeds vollediger.

En schier elken morgen bracht mijnheer Hendriks de courant mee en besprak met de jongens de laatste berichten.

Natuurlijk hoorden zij ook thuis er wel over praten, maar Hendriks nam er zoo den tijd voor. Haalde de kaart er bij en de mogelijkheid van nieuwe dijkdoorbraken werd overwogen.

Tot op een morgen hij kwam aanloopen, zoo opgewonden, als de jongens hem nog niet gezien hadden.

Uit de verte wuifde hij reeds met zijn blad: „Mee, jongens! Allemaal mee!”

En dicht om hem heen gedromd, tolden zij met hun leeraar naar binnen; Bram vlak bij, om alles uit de eerste hand te hebben.

Op de punt van een bank zittend, las mijnheer onder ademlooze stilte voor, hoe de Koningin de plaatsen, die het meest geteisterd waren, had bezocht, zes uren achtereen in een open boot had rondgevaren, van plaats tot plaats, van hofstede tot hofstede; levensmiddelen uitdeelend, troostend. — Opeens werd de stem van mijnheer Hendriks 'n beetje schor: „Jongens, vooruit, drie hoera's voor de Koningin. Een, twee, drie: Hoera! Hoera! Hoera!” De stem van mijnheer klonk niet erg krachtig, maar Bram, die geen last had van zenuwen in zijn keel, stond vlak naast hem en haalde zijn hart eens op.

Na het derde „hoera” klopte mijnheer hem op den schouder: „Dat is nog eens een oranjeklant, sapperloot, jongen, de grond dreunt er van.”

En Bram genoot. Maar toch, onder de lesuren door, was daar ook in hem een lichte teleurstelling.

Als de menschen in Holland zoo dapper waren, want ook de matrozen hadden prachtig werk verricht, zooals Hendriks nog verteld had, dan was hij, een veertienjarige jongen, daar zeker niet noodig.

En nu ging Brams verbeelding weer een anderen kant uit.

Hij zag zichzelf staan tusschen de matrozen bij de vle ten.

„Nog een man te weinig, wie durft die plaats innemen?” klonk een stem.

Dan zou hij naar voren dringen. „Ik, commandant.”

Al de menschen keken hem aan en de man in de boot lachte: „Neen, jongen, zoo'n jeugdigen held kunnen we niet gebruiken.” En meteen werd hij opzij geduwd door een man, die verstand had van het gevaarlijke werk, dat zij gingen verrichten.

„Bram, jongen, waar zit jij met je gedachten? Nog bij onze Koningin?”

„Ja neen mijnheer,” stotterde Bram.

„Kom, jongen, niet soezen, hoor, flink aangepakt met je sommen.”

Na afloop van de lesuren vertelde mijnheer dat hij nu adressen wist, waar hij het geld voor de ramp kon overmaken. „Dus jongens, laat mij uit jullie naam met een flink bedrag voor den dag komen.”

„Ja, mijnheer,” beloofden zij en vol goede voornemens trokken de jongens naar huis.

Het was Jan, die onderweg de meeste praats had en Bram die luisterde. „Hoe vind je toch die lui in Holland? En jij wou nogal meehelpen. Ze hebben ons daar niet noodig, joggie.”

„Neen,” zei Bram, „jammer genoeg.”

„Maar fijn dat we dit tenminste doen kunnen. Ik schrijf naar mijn oom in Batavia, om mij wat te sturen; hij is rijk.”

„Ze zullen in Batavia hun eigen collecte wel hebben,” meende Bram.

„Best mogelijk, maar dan kon hij buitendien mij nog wel iets geven. O, en hij doet het ook wel, als ik het vraag, inplaats van een cadeautje voor mijn verjaardag: . . . Dan krijg ik dat cadeautje later toch wel, is ie dit alweer vergeten.”

„Grappenmaker,” vond Bram.

En toen zij, op het bekende kruispunt gekomen, ieder hun eigen weg naar huis gingen, moest Bram denken aan Jan's gezegde: „Fijn dat we dit tenminste kunnen doen.”

Was 't dan zoo fijn om je met zoo'n klein beetje tevreden te stellen?

Maar stil, Bram was eerlijk en moest zichzelf bekennen, dat als 't aan hem gelegen had, zelfs dat kleine beetje nooit tot stand gekomen was.

Maar wat bleef er dan over? Voor groote daden was hij niet in de gelegenheid, en als je dan ook nog de kleine dingen over het hoofd zag. Nou, dan gebeurde er niets.

En met een ontevreden gezicht kwam Bram het erf opsplenteren.

Zoo zag zijn vader hem en dacht: Rare jongen. Dagen lang schreeuwen en vechten en dan opeens weer tijden dat hij loopt te suffen. En hardop zei hij: „Bram, wat heb je toch; waar pieker je toch over, jongen?”

Bram keek verbaasd op. „Ik heb niet gevochten, vader.”

„Nee, dat zie ik ook wel,” lachte zijn vader.

„Maar je liep zoo diepzinnig te kijken. Waar dacht je aan?”

Bram zocht een uitweg. Alles waarover je zoo dacht, kon je toch niet aan je vader vertellen en hij zei: „Hoeveel ik voor den watersnood bij mekaar kan brengen; begint u vast met een bankje van duizend?”

„O, graag,” antwoordde zijn vader, en lachend gingen zij naar binnen.

HOOFDSTUK III.

Plannen voor een ontdekkingsstocht.

De jongens waren nu reeds eenige Zondagen trouw naar de Inlandsche kerk geweest, en de belofte, om geen kattedwaad uit te voeren, hadden zij eerlijk gehouden.

Maar dat zij er dezen morgen heentrokken met het voornemen eens een grapje uit te halen, ja, dat was eigenlijk hun schuld niet.

Zoo maakten zij zichzelf tenminste wijs.

Dat was de schuld van dien raren man, die niet slechts den eersten keer, doch telkens te laat kwam en vaak hardop zijn goed- en afkeuringen ten beste gaf.

Telkens had hij, de jongens voorbij schuifelend, zijn vaste plaatsje, op de uiterste punt van hun bank ingenomen. En nu spraken zij af, dat Bram vanmorgen die punt in beslag zou nemen. „Kijken, of die roetmop tusschen ons in durft gaan zitten.”

„Als ie het doet, laten we hem wippen,” stelde Bram voor.

„Pas op, jong,” waarschuwde Jan. „Die vent ziet er niet naar uit om met zich te laten sollen. Maar de plaatsen zijn vrij, dus daar maakt ie ons niks over.”

En de man maakte hun ook niets.

Hij kwam op zijn gewone manier en te laat binnen, doch nauwlijks zag hij zijn vaste plaatsje ingenomen, of hij draaide zich om, en liep de kerk weer uit.

Beteuterd keken de jongens elkander aan.

Dat hadden zij niet verwacht. Als die rare snuiter niet tusschen hen in wilde zitten waren er toch verderop ledige plaatsen genoeg.

En zij schaamden zich ook 'n beetje; want de goeroe

had een oogenblik verstoord hun kant opgekeken, doch ging nu weer gewoon verder.

Dat was vervelend. Zij hadden gedacht, een pretje uit te halen, maar op deze manier was er niets aan. En zij zaten nu ook zoo ongezellig ver van elkander af.

De leeraar gaf een lied op en kondigde tevens de collectes aan; zei er toen nadrukkelijk bij dat de opbrengst van den eersten rondgang bestemd was voor de slachtoffers van den watersnood in Holland.

Neen, nu konden de jongens het niet meer uithouden en Bram schoof weer naar zijn gewone plaatsje, naast Jan. „Hoor je dat, zeg?”

„Nou; had ik niet gedacht, toch aardig van die lui.”

En met de oogen volgden zij den inlander, die zijn langen stok tusschen de banken doorschoof en telkens als een hand in het zakje verdween, bedankte hij met een vriendelijk knikje. En zij kregen het gevoel of dat collectezakje toch eigenlijk van hen was.

Of zij dat werkje moesten doen en het geld, dat binnenkwam, morgen aan Hendriks afdragen.

Hoeveel zou 't wel zijn?

Bram telde zoo ver mogelijk de hoofden. Vast zaten er een driehonderd menschen en als ze nu allemaal een dubbeltje gaven, was 't dertig gulden.

Stel je voor, dat hij morgen bij Hendriks kwam: „Asjeblieft mijnheer, drie bankjes van tien.” Wat Hendriks kijken zou.

En Bram piekerde er over, tot het hem eindelijk toch niet zoo heel onmogelijk meer toescheen.

„Zeg Jan, luister 's.”

„Ja, wat?”

„Ik ga straks aan den goeroe vragen of wij dat geld mogen hebben, om morgen aan Hendriks af te dragen.”

„Ben je niet wijs! Dat doet die man niet.”

„Ik vraag het toch,” hield Bram koppig vol. „Misschien doet hij 't liever niet, maar 't kan ook zijn dat hij het niet goed durft te weigeren.”

„Nou, ik weet niet,” betwijfelde Jan. „'t Zijn hier je bedienden niet. Maar als jij 't durft, ga je gang.”

En na afloop van den dienst, de jongens bleven voor het eerst tot het einde, posteerden zij zich bij den uitgang.

„Lieve tijd, wat duurt het lang eer die sleep de kerk uit is.”

„En intusschen verdwijnt hij misschien door een zijdeurtje,” opperde Jan.

„Geeft niks, dan moet hij hier toch langs komen.”

Eindelijk was de kerk leeg en kwamen een voor een de fluitspelers van de koortrap afdalen. „Nou opletten,” zei Bram, en vol spanning keken zij de holle, leege kerk binnen.

„Wel jongelui, wacht u misschien op iemand?” klonk het. En daar stond de leeraar vlak achter hen.

„O mijnheer; ja mijnheer, e-e-e. Ziet u, wij wilden u iets vragen,” stotterde Bram.

En nu kwamen zij met hun verzoek voor den dag, maar ze bleedden het 'n beetje anders in, dan ze onder elkander hadden afgesproken.

Wist de goeroe al een adres om de collecte voor Holland aan af te dragen? Zoo niet, dan wilden zij er graag voor zorgen, want mijnheer Hendriks, een leeraar van hun school, beluste zich er mee.

De goeroe liet de jongens rustig uitpraten en zei toen droogjes: „Ja, ziet u, ik heb geleerd, laat alle dingen met orde geschieden, en nu zou het toch wel een zonderlingen indruk maken, wanneer de gaven van mijn gemeenteleden aan u werden afgedragen.”

„Maar wacht eens, ik heb zelf nog niets gegeven; mag ik?” En hij tastte in zijn zak en haalde de beurs te voorschijn.

Er was zoiets grappigs in de manier, waarop hij naar zijn portemonnaie grabbelde, dat de jongens begonnen te lachen. Doch de goeroe nam het niet kwalijk; integendeel, hij lachte mee en stopte Bram een gulden in de hand.

„Dank u wel! En ik zal aan mijnheer Hendriks zeggen, dat dit van u is,” en Bram knoopte den gulden zorgvuldig in een punt van zijn zakdoek.

„En dan niet weer dien telaat-komer plagen?” vroeg de goeroe oolijk.

„Mijnheer, wie is dat? Kent u hem?” klonk het als uit één mond.

De goeroe schudde het hoofd. „Nee, kende ik hem maar. Die man is een zonderling en elke poging tot toenadering die ik deed, stuitte af op zijn terughoudendheid. Zelfs waar hij woont, is mij een raadsel, maar zeker niet hier in de stad.”

En in nadenken voor zich uit starend, mompelde de goeroe meer tot zichzelf dan tot de jongens:

„Die man heeft een geheim, ik ben er haast zeker van.”

Wat! Een geheim! Dat klonk de jongens als muziek in de ooren. „Weet u niet eenigszins waar die ven . . . , ik bedoel die man woont? Kunt u zijn geheim niet gissen?” vroeg Bram opgewonden.

Doch de aangesprokene ging daar niet op in, en zei alleen: „Nee, ik weet er niets van. Nu jongelui, ik hoop dat u hem de volgende week zijn plaatsje gunt; zie ik u dan weer?”

„Ja zeker, en dank u wel voor den gulden, mijnheer. Dag mijnheer.”

En nauwelijks had de goeroe zich omgedraaid, of Bram gaf zijn vriend een stoot in de ribben: „Jô, dat moeten we zien uit te visschen.”

„Nou, natuurlijk! Ten eerste waar die snuiter woont. Maar hoe pikken we dat in?”

„Gelijk met hem de kerk uitgaan, en zien waar hij blijft; is nogal eenvoudig,” vond Bram.

„Ja, als ie dat maar niet in de gaten krijgt, ik vertrouw dien vent niet erg, hoor!”

„We moeten wat wagen,” meende Bram. „Hij zal ons niet opeten.” En toen schoot hem plotseling iets te binnen.

„Zeg, veronderstel dat hij ergens eenzaam woont; dan vraagt hij misschien wat wij daar te maken hebben; en raad eens, wat we dan zeggen?”

Jan keek nieuwsgierig. „Nou?”

„Dan zeggen we: „Asjeblieft, man, wij komen de watersnood-collecte bij je houden, die je verleden week Zondag bent misgelopen,” en Bram hield met een scheefgetrokken gezicht zijn hand op.

„Hier, lief kereltje, heb je iets, omdat je op mijn plaats ging zitten en me wou laten wippen,” zei Jan, en gaf een klap op de uitgestoken hand dat het kletste.

„Au! Dat zal ik je betaald zetten,” riep Bram, en in hun stoeipartij, die nu volgde, vergaten zij voor een oogenblik den zonderling.

Toch, toen ze na een poosje zaten uit te blazen, begon Bram er weer over.

„’t Kan me niks schelen, als ’t zoo uitkomt zeg ik het toch, wie weet, als hij in een goede bui is, vraagt hij ons misschien binnen te komen, dan neuzen we meteen rond, hoor!”

„Maak jij maar plannen,” zei Jan. „Maar ik zal niet gelooven, dat ik bij dien vent in huis kom, voor ’k er werkelijk zit.”

„De volgende week Zondag trekken we er op uit, jô, en ’t zal een fijne dag worden, wat ik je zeg.”

Toen de jongens den volgenden morgen elkander bij het bekende kruispunt weer ontmoetten, vertelde Jan opgetogen dat hij van zijn oom uit Batavia tien gulden had

gekregen. Bram keek wel 'n beetje op zijn neus. „Ik heb er pas vijf,” zei hij. „Een riks van vader, een gulden van moeder en de rest van kennissen die gisterenavond bij ons waren.”

„Maar wij doen natuurlijk botje bij botje, kerel,” troostte Jan hem gulweg. „Je vergeet trouwens den gulden van den goeroe.” Doch Bram vond, dat die eigenlijk niet meetelde voor hem, omdat ze dien samen gekregen hadden. Maar het voorstel van zijn vriend nam hij gretig aan. „We krijgen vast wel twintig pop bij mekaar,” glunderde hij.

Voor hen uit ging mijnheer Hendriks.

Met een aanloopje hadden de jongens hem ingehaald en Jan vertelde dadelijk over het cadeautje van zijn oom, legde tevens uit, dat het zijn verjaarspresent was.

„Dat wordt dan een magere verjaardag voor jou, jongen.”

„Die is pas over twee maanden,” zei Jan met 'n droog gezicht. „En ik reken er op, dat oom dit cadeautje dan vergeten is.”

Hendriks lachte luidkeels en sprak daarop als zijn meening uit, dat hij deze manier van bedelen ook wel eens in toepassing wilde brengen.

„Wij hebben er nog een uitgevonden,” lachte Bram en toonde hem triomfantelijk den gulden, vertelde er bij hoe zij dien van den goeroe gekregen hadden.

„Hé, dat is aardig,” vond Hendriks.

„Ja, en weet u wat nog aardiger is?” Bram schreeuwde het haast uit. „We hebben een man ontdekt met een geheim!”

„Ga weg,” zei Hendriks, met denzelfden elboogzwaai als de jongens tegen elkander deden wanneer zij iets niet geloofden.

„Nou, 't is toch waar; heusch,” hield Bram vol. En toen ook Jan hem bijviel en begon te vertellen, gaf Hendriks toch eenig blijk van belangstelling.

„Dus omdat die man telkens te laat komt en met den

goeroe niet wil omgaan, moet hij noodzakelijk een geheim hebben?

Hoor eens, jongens, neem een goeden raad van mij aan en laat den man met rust. Misschien heeft die arme kerel verdriet en dat gaat ons niet aan."

De jongens keken teleurgesteld. Hendriks deelde anders in alles wat hun belang inboezemde, des te meer viel zijn onverschilligheid nu tegen.

"En nu hebben jullie, met al die giften, zeker al een flink bedrag bij elkaar?"

"Jawel mijnheer," zei Bram. "Maar wij geven u liever alles tegelijk, dan telkens zoo'n klein beetje."

"Best hoor, daar ga ik mee accoord."

Na de lesuren weer bij elkaar komend zei Bram: "Zeg, als wij van dien zonderling iets ontdekken, moeten wij er tegen Hendriks onzen mond over houden. Die heeft alleen maar oog en oor voor den watersnood."

Jan vond het best.

"Nog beter, als we iets weten het aan den goeroe te vertellen; dat lijkt mij een aardige baas en die stelt er wel belang in."

"Daar zeg je zoo iets. Maar niet vooruit vertellen wat wij van plan zijn, want dan krijg je misschien hetzelfde te hooren als van Hendriks."

HOOFDSTUK IV.

Bij den tijgerjager.

"Moeder, kan ik een boterham meekrijgen?"

"Waarom?"

"Jan en ik wilden een ontdekkingsstocht maken; waar-

schijnlijk den kant van Bintang uit en dan kunnen wij misschien niet om één uur, met de rijsttafel, terug zijn."

"Waarschijnlijk den kant van Bintang uit? Weet je dat dan niet zeker?" vroeg zijn moeder.

Bram stond in de binnengalerij met zijn rug naar de deur, maar kreeg, bij die rechtstreeksche vraag, opeens behoefte om naar buiten te kijken, zoodat moeder den blos niet zien kon, die eerst naar zijn wangen en toen zelfs tot aan zijn haarwortels kroop.

"Ik zei immers een ontdekkingsstocht en dan weet je van te voren nooit waar je terecht komt," hield Bram vol.

"Ga 't aan vader vragen," zei mevrouw. "Ik weet niet of het wel vertrouwd is, jullie zoo met z'n tweetjes de bergen in. O, daar komt vader juist aan."

En toen dokter Veerbeek binnenkwam, bracht moeder Bram's verzoek over. "Kan dat, man, is 't wel vertrouwd?"

"Kom, kom. Gaan jelui met een groote club, Bram?" vroeg dokter.

"Alleen met Jan, vader, wij hebben met de andere jongens niets afgesproken."

"Ik zou hem zijn zin maar geven, moeder. Bram is al veertien en zal in geen zeven slooten tegelijk loopen, hé Bram." En vader gaf hem een klap op zijn stevigen schouder.

Bram glunderde. Vaders waren toch fijn! Lang niet zoo bang als moeders. En zich in de houding stellend, zei hij: "Boksen, vader? Kijken wie de beste knock-out kan geven?"

"Kom op," lachte vader, zich eveneens in postuur stellend.

"Zeg eens, maar niet hier hoor, zijn jullie goed! Ik heb mijn stoelen nog te lief om voor stootblok te dienen." En moeder duwde ze allebei naar buiten. "Ziezoo, hier hebben jullie de ruimte. Bram, ik ga je boterhammen klaarmaken, hoor!"

„Ja moeder, en dik, asjeblijft.”

En terwijl vader en zoon zich in lichaamskracht maten, bedacht dokter Veerbeek, hoe hij over eenige jaren ook dit niet meer met Bram doen zou.

Hoe zijn jongen hem langzaam ontgroeide.

En hij herinnerde zich nog goed dien dag, toen hij met verdriet in 't hart had rondgelopen, omdat Bram, die tot

nog toe Zondags altijd met hem ging wandelen, hem te kennen had gegeven, dat hij ook wel eens met de jongens van zijn klas mee wilde; of met zijn vriendje Jan Voorn.

Nog had vader een poging gedaan: „Jan Voorn mag gerust met ons mee, Bram, wel gezellig zoo met z'n drieën.”

Doch Bram voelde daar niets voor en trachtte het voorzichtig, om niet te kwetsen, uit te leggen: „Wij vinden het niet prettig, vader, om altijd groote menschen bij ons te hebben. Jan en de anderen ook niet. Heusch, vraag u maar.”

Toen had vader er in berust. Totdat hij eens toevallig hoorde dat mijnheer Hendriks met de jongens groote tochten ondernam. „En dat is toch ook 'n groot mensch, Bram.”

Doch met groote, verbaasde oogen had Bram hem aangekeken. „Maar Hendriks mag niet altijd mee; vast niet!”

Daarna had vader het opgegeven. En alleen de herinnering aan zijn eigen jeugd, toen hij als veertienjarige jongen ook het liefst onder zijn kameraden vertoefde, had hem over de teleurstelling heengeholpen.

Alleen hun huiselijke stoeipartijen waren onveranderd gebleven, maar dat was dan ook vrijwel het eenige wat uit dien ouden tijd over was.

Want zelfs de vertrouwelijkheid van Bram tot zijn vader had er onder geleden en 't was daardoor dat dokter Veerbeek vaak zijn zoon aanzag met de gedachte: Rare jongen, waar pieker je nu over. Maar hij wilde er niet altijd naar vragen en uit zichzelf vertelde Bram niet meer dan de gewone dagelijksche dingen van school.

„Bram, asjeblijft, zoo dik genoeg?” En moeder reikte hem een stevig pakje over.

„'t Zal ^{er}net gaan,” lachte Bram en toen hij nu ook Jan in de verte zag naderen, nam hij een haastig afscheid en vertrok.

„Als die vent er nu maar is,” zei Jan, toen zij de kerk naderden. „Want je zult altijd zien, als je ergens heelemaal op gerekend hebt, vallen je plannen precies in 't water.”

Ook hij was gewapend met een pak boterhammen. Aldus toegerust hadden zij den ganschen dag voor zich en 't was met eenige spanning, dat zij hun gewone plaatsje innamen.

Als hij nu toch eens niet kwam!

Doch toen boven hun hoofd de eerste tonen weer-

klonken, en de gemeente met haar gezang inviel, piepte de deur en kwam hij als gewoonlijk binnenschuifelen.

De jongens konden het niet laten, zij moesten elkander een stomp geven. Hoe zouden zij het nog uithouden, een vol uur stil te zitten.

En om den tijd gauw om te krijgen, gingen zij maar heel aandachtig luisteren.

De goeroe sprak over de woorden: „God is liefde,” en haalde uit de Heilige Schrift allerlei voorbeelden aan, om zijn hoorders te toonen, dat omstandigheden, die de menschen schijnbaar ongelukkig maakten, ten slotte toch vaak een zegen in zich bleken te houden.

Hij deed het op zijn gewone, onderhoudende wijze, en het was waarlijk zijn schuld niet, dat de jongens, na 'n half uur stil gezeten te hebben, begonnen te draaien.

Wat duurde die dienst vandaag lang.

Het scheen of er nooit een einde aan kwam.

De eenige afleiding, die het volgend half uur bood, was de zonderlinge man, die het vandaag met den goeroe heelemaal niet eens scheen te zijn.

Doch toen de jongens met hun voeten begonnen te schuifelen en hoorbaar te zuchten, keek hij toch even waarschuwend hun kant uit, en zij hielden zich daarop weer tien minuten lang goed.

Eindelijk! Eindelijk zei de goeroe dan toch „amen”. De nazang en het dankgebed vorderden niet veel tijd en de jongens slaakten een zucht van verlichting, toen zij de boomen en de zon weer zagen.

Nu bleek opletten de boodschap, want de man was vlak op hun hielen en mocht natuurlijk niet merken, door hen gevolgd te worden. Dus slenterden de jongens langzaam het hek uit en lieten hem passeeren.

Hij stak eerst het plein voor de kerk over.

Met een omweg konden de jongens hetzelfde doen.

En toen verdween hij in een smal kamponglaantje.
„Nou, als hij daar woont, hadden we de moeite kunnen sparen,” zei Jan teleurgesteld.

„Eerst kijken,” meende Bram. „Je weet nog niks. De

goeroe zei immers dat hij hier niet woonde.”

En ook zij namen het nauwe pad tusschen de lage, Javaansche huisjes door en aan welks einde een weg slingerde die zich hoogerop in de bosschen verloor.

„Daar gaat ie,” fluisterden Bram en Jan bijna gelijktijdig. Op 'n paar honderd pas afstands voor hen uit, liep de man. En de jongens merkten op dat hij daar zoo goed als de eenige wandelaar was. Indien ze dus niet ontdekt wilden worden, wanneer hij eens omkeek, dan moesten zij, langs den kant, zich zooveel mogelijk schuil houden.

„Jij links, ik rechts van den weg,” commandeerde Bram.

En zoo, telkens achter het struikgewas zich verstoppend, volgden zij den eenzamen wandelaar, die zich van geen achtervolging bewust was en niet eenmaal omkeek.

Dit laatste vooral stelde de jongens zeer teleur.

Er was op deze manier weinig avontuurlijks aan en ook hun verdekt voortslijpen had nu geen zin meer, zoodat zij ten slotte, voor de gezelligheid, maar weer bij elkaar gingen loopen en nu vanzelf wat meer aandacht aan de omgeving schonken.

„Ben jij hier wel eens geweest?” vroeg Bram.

Jan schudde het hoofd. „Niet dat ik mij herinner.”

Recht voor hen uit verhief zich de kolossale bergrug van den krater, den jongens zoo welbekend. Zelfs hadden zij meermalen een tochtje tot halverwegen dien berg gemaakt en de talloze paden, die zich aan den voet slingerden, waren hun ook niet onbekend.

Doch dit pad herinnerden zij zich niet ooit geloopt te hebben.

„Zie eens, een beekje, zeker een zijtak van de berg-rivier,” meende Jan, en aandachtig volgde hij den loop.

„Je kunt hier den bodem zien,” merkte Bram op. En plotseling, met een kreet van verbazing riep hij: „Zeg eens, als ik mij niet vergis is die bodem van graniet. Herinner jij je niet, dat Hendriks ons daarover eens vertelde? Wij hebben er toen tevergeefs naar gezocht.”

„Jong, dat is fijn,” riep Jan verrast uit. „Dezen weg zullen wij onthouden, dan hebben wij toch een ontdekking

gedaan, wanneer het met dien vent op niks uitloopt."

„Heb je ooit, dien zou ik haast vergeten; waar is ie nou?" vroeg Bram.

Zijn vriendje wees onverschillig naar een zwarte stip in de verte. „We moesten het maar opgeven, wat kan mij toch eigenlijk die roetmop schelen."

Doch Bram vond het beter om hem na te gaan, al was het alleen maar om te zien of de weg, dien hij ging, nog meer verrassingen bood.

En zij versnelden een tijdlang hun pas, totdat zij hem op een twintig meter afstand ingehaald hadden. Toen zagen zij hem opeens links van den weg afwijken, en daar op dezelfde plaats het dak van een huis zichtbaar werd, begrepen de jongens dat hij daar woonde.

Toen keken zij elkander aan met een gezicht van: wat nu? En schoten in een lach.

„Waren we ook eventjes mal," grinnikte Bram.

„Wat moeten we nou verder?"

„'t Was onzin, de heele onderneming om dien vent," bevestigde Jan, voor wien het avontuurlijke er reeds lang af was.

„Ja, maar eigenlijk begint het nu pas," meende Bram.

„Wij weten waar hij woont en moeten, volgens ons plan, nu bij hem gaan bedelen voor den watersnood."

„Ons plan? Jouw plan asjeblijft. En wat dan nog? Hoogstens zegt hij ja of neen, en gooit de deur voor je neus dicht."

Zij hadden elkander een week lang zooveel onmogelijkheden van dit avontuur voorgespiegeld, dat de werkelijkheid nu heel erg tegenviel.

„Wij behoeven anders van dezen nieuw ontdekte weg geen spijt te hebben, zeg, kijk eens," zei Bram. En hij wees naar den kant, waar de plantengroei schitterend was en tal van bloemen prijkten.

Bloeiende orchideeën slingerden tegen de boomen op, om halverwegen den stam hun kopjes weer sierlijk naar omlaag te buigen.

Zelfs vonden de jongens eenige annanasplanten, wier sappige vruchten boven den grond keken, en die na de lange wandeling hun zeer welkom waren.

„Weet je wat,” zei Bram. „We zoeken hier een geschikt plekje om onze boterhammen te eten. Wat 'n fijne omgeving, zeg! Morgen aan Hendriks vertellen.”

Met een aanloopje sprongen zij over de beek en betraden het heuvelachtige boschterrein.

Als een koepel welfde zich boven hun hoofden het dichte bladerdak, en heerlijk koel was het er, in tegenstelling met de warmte, die beneden den weg blakerde en trilde op de bergen rondom.

„Ik heb 'n razenden honger,” zuchtte Bram, languit op den grond rollend. En hij begon het touwtje van zijn boterhammenpak los te peuteren.

Jan stond rechtop naast hem, den omtrek te verkennen.

Opeens riep hij: „Nou weet ik, waar wij zijn! Kijk, daar ligt kampong Bliton, van waaruit wij onze bergbestijging ondernamen. Weet je wel, toen met de heele klas? En dat krot hier aan den voet van onzen heuvel is het eerste huisje van dat dorp.”

„En dat krot is van onzen roetmop,” viel Bram in. „Weet je niet, dat hij hier van den weg afsloeg? Nou, en een pad is er niet, dus moet die vent daar wonen. We kijken van hier net op den achterkant van zijn paleis.”

„Een paleis! Nou, wat je noemt!” En Jan koos zich eveneens een plaatsje en begon toen zijn boterhammen te inspecteeren: „Twee met vleesch, twee met koek....”

„O jong, eet toch!” viel Bram ongeduldig uit. „Hoe kun je zoo lang zitten zaniken.”

„Gaat jou toch niet aan,” vond Jan, doch hij nam

tegelijk een flinken hap. En al etend speurde hij steeds rond in de omgeving, totdat zijn oog weer op het huisje viel. Hij stootte Bram aan, die lui met zijn rug naar hem toe lag.

„Je hebt gelijk dat die vent daar woont, kijk eens naar beneden.”

Bram kwam nieuwsgierig overeind en zag den man, dien zij zoo hardnekkig gevolgd waren, naar buiten komen.

Dat was niets bijzonders.

Maar het trof de opmerkzaamheid van de jongens, dat hij een geweer droeg.

„Die gaat op de apenjacht,” grinnikte Jan.

Doch Bram bleef ernstig en fluisterde: „Hou je stil, jong. Wat zou die vent in 't schild voeren? Daar moet ik toch het mijne van hebben.”

En hij kroop voorzichtig naar den uitersten rand van den heuvel, onder bedekking van het struikgewas.

Jan volgde hem. „Als ie maar niet in zijn hoofd krijgt dezen kant uit te schieten, zeg, daar heb ik niet van terug.”

„Nou maar, dan geven we toch een schreeuw, dat hij van schrik achterover tuimelt.”

„Is jou wel toevertrouwd,” meende Jan.

Intusschen was de man zijn erf overgestoken en beklom nu langzaam den daarachter liggenden heuvel. Tot hij, halverwegen gekomen, halt hield; zijn geweer op den grond legde en op handen en voeten verder kroop, tot aan den rand van een kuil.

„O, wacht, daar heeft hij het een of ander beest in gevangen,” fluisterde Bram: „Misschien wel een vleermuis!”

Jan schoot in een lach en beiden bleven vol belangstelling den man gadeslaan.

Zij zagen hoe hij zich boven den kuil heen en weer bewoog; alsof hij telde. En toen opstond; waarschijnlijk om zijn geweer te halen. Doch toen, door zijn veranderde

houding, het volle gewicht van zijn lichaam op één plaats kwam, zagen de jongens, hoe die kant afbrokkelde en hij plotseling, met een groote kluit aarde, in den kuil verdween.

Jan keek verschrikt. „Zeg, dat is een ongeluk, hoor.”

Maar Bram meende: „Ben je nou, die vent komt er wel weer uit, zoo diep zal die kuil niet zijn.”

„Jawel, maar als daar beneden nu eens beesten zijn. Je weet niet wat . . .” Jan keek bedenkelijk.

„Dan zou hij toch om hulp roepen en ik hoor niks. Jij?”

„Neen.” En ingespannen bleven de jongens naar de plek turen, waar de man verdwenen was.

Eindelijk zagen zij een paar handen, die zich op den rand klemde. Zeker probeerde de man zich op te hijschen. Maar de jongens zagen, hoe de aarde, dan onder zijn linker, dan onder zijn rechterhand telkens afbrokkelde, zoodat het niet te berekenen was, hoelang hij op deze wijze nog kon voorttobben.

„Kom,” zei Bram, „laten we hem een handje helpen, zoo komt hij er nooit.”

En met Jan achter zich aan, sprong hij den heuvel af, om, beneden gekomen, denzelfden weg te nemen, als de man zoeven gedaan was.

Opeens hoorden zij hem roepen: „Is daar iemand? Ach, help mij eens even.”

Zijn stem klonk doodbedaard. Heelemaal niet als van iemand die in gevaar verkeert, en 't was voor Jan een groote opluchting.

„Ja, wij komen! Probeer je nog even vast te houden,” riep Bram.

En met 'n paar groote stappen den heuvel op had Bram haast den kull bereikt, toen Jan hem aan de beenen trok. „Zeg, wou je denzelfden weg op als hij? Gooi je toch voorover, kerel, je zag immers dat de grond dáár je geheele zwaarte niet dragen kan.”

Ach, dat was waar ook. En Bram, nu op zijn knieën, kroop naast Jan voort, tot zij den kuil naderden en ieder een hand konden pakken.

„Als we nou niet heel voorzichtig zijn, rollen we met z'n drieën naar beneden,” merkte Jan met 'n onnoozel gezicht op.

Doch nu werd het Bram te machtig.

De gedachte dat zij met z'n allen in dien kuil zouden terechtkomen, werkte zoo op zijn lachspieren, dat hij eerst zachtjes, maar allengs uitbundiger begon te lachen.

Hij liet den man niet los, doch was volkomen krachteloos om eenige hulp te bieden, zoodat Jan zich alleen tot die taak zag aangewezen, waarvan hij zich met ijver kweet.

Alleen de man in den kuil scheen hiermede niet accoord te gaan. Want nauwlijks kwamen zijn hoofd en schouders boven den rand of hij zei norsch: „Laat asjeblijft mijn hand los, als u niet anders kunt dan lachen.”

En Bram liet los; doch meer van verbazing omdat de man zoo goed Hollandsch sprak, terwijl hij zoo juist in het Maleisch om hulp had geroepen.

Met een laatsten ruk en geholpen door Jan, stond hij eindelijk op den beganen grond en sloeg het zand van zijn kleeren.

Toen stak hij Jan de hand toe en zei: „Dank u wel voor uw hulp.”

Doch Jan was ridderlijk en terwijl hij den handdruk beantwoordde, zei hij, op Bram wijzend: „Hij kwam het eerst op de gedachte om je te gaan helpen.”

„Dan moet ik u dus ook bedanken. Hoewel u, toen 't er op aan kwam, geen hulp bood.”

„Ik kon gewoonweg niet,” verontschuldigde Bram zich, nog steeds lachend. „Als we toch met z'n drieën daarin waren gerold! En u verkeerde immers niet in gevaar.”

„Nee,” zei de man. „Omdat ze sliepen. Maar anders weet ik niet, of 'k er zoo goed was afgekomen.”

„Wie sliepen?” vroegen de jongens verbaasd.

„Gaat u nog eens liggen en kijkt dan voorzichtig naar beneden.”

De jongens deden zoo en zagen op den bodem van den bijna twee meter diepen kuil een vijftal koperkleurige slangen liggen, die, bevangen door de middaghitte, daar rustig sliepen.

„Vangt u die voor het een of ander doel?” vroeg Bram.

„Ja,” zei de man. „Voor dit doel, kijk!”

En zijn geweer halend, mikte hij over den rand en schoot op de dieren tot er geen spoor van leven meer in was.

De jongens hadden beiden een afkeer van slangen, en menig exemplaar, dat hun erf onveilig maakte, hadden zij zelf vernietigd of door den huisjongen laten doodmaken.

Doch in het werk van dezen man was iets, dat hen met weezin vervulde en Bram maakte er geen geheim van.

„Als ze je lastig vallen, kan ik mij begrijpen dat je ze doodmaakt. Maar waarom vang je die dieren eerst, om

dan, wanneer zij volkomen weerloos zijn, ze op deze manier af te maken? Ben je met dit werk al lang bezig?"

„Ik maak alles dood, wat aan reptielen of ander ongedierte hier in de bergen rondwaart,” zei de man onverschillig, terwijl hij zijn geweer nakeek.

„Zoo, maar dat vind ik gemeen,” viel Jan uit.

Indien Bram dit gezegd had was de man waarschijnlijk al zijn aandacht aan 't geweer blijven schenken. Nu Jan, die hem zoo goed geholpen had, het zei, liet hij zijn geweer met rust en antwoordde: „Wilt u eens wat zien?"

Hij stroopte zijn mouw op en toonde den jongens een litteken, dat van den pols af tot aan den schouder liep.

Jan en Bram bekeken den arm aandachtig en de laatste merkte op: „Maar dat kan geen slang gedaan hebben.”

„Neen,” zei de man. „Dat was ook geen slang, maar een tijger.”

„Wat! Een tijger! Toe, vertel eens,” drongen de jongens aan. „Waar gebeurde dat? Toch niet hier?"

De man lachte om hun opgewonden nieuwsgierigheid. „Neen, niet hier. Hier zijn geen tijgers; tenminste niet van dat groote soort. Daarvoor moet je meer in de binnenlanden zijn.

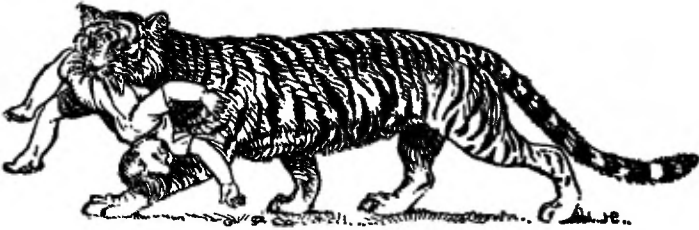
En ik ging er natuurlijk niet op mijn eigen gelegenheid

op uit. Ik was gehoord door eenige heeren, Engelschen en Hollanders, om hun behulpzaam te zijn. Bij die heeren leerde ik goed Hollandsch praten. Zij hadden een plantage en ondervonden veel last van de dieren, daarom organiseerden zij een tijgerjacht en zooals ik u reeds vertelde, ik ging mee, en toen heeft een koningstijger mij dit geleverd," zei de man, op het litteeken wijzend. „Maar, wij hebben hem toch neergelegd.”

„En maak je sedert dien alle dieren dood?” vroeg Bram. „Mij dunkt, als ze mij aanvielen zou ik ook terugmeppen.”

„Vast,” knikte Jan.

Het was waarschijnlijk hun verontwaardiging over zijn

handelwijze, die den man er toe bracht om nu iets te vertellen, waarover hij met niemand gesproken had, behalve misschien met degenen die er bij waren geweest.

„Ach neen,” zei hij. „Hierom natuurlijk niet. Want in de wildernis ben je betrekkelijk in een eerlijk gevecht met de dieren. Maar 't is omdat zij op een avond mijn kleinen jongen hebben weggesleept.

Ik hoorde buiten gerucht, en denkend dat het een van de heeren was, die mij iets te vragen had, deed ik de deur wijd open.

Maar inplaats van een mensch te zien, sprong een tijger mij voorbij! Zoo naar binnen en sleepte mijn slapenden jongen van de baleh-baleh mee naar buiten.

Dat was gemeen! Laf! Hij had mij kunnen nemen.”
„En wat deedt u toen?” vroeg Jan met ingehouden adem.

Doch Bram voelde zijn eigen krachtige schouders en riep: „Nou maar zeg, eer dat die mij voorbij was, om zoo'n klein kind weg te sleepen.”

„Wat zoudt u dan doen?” vroeg de man met 'n spotlachje. En eer Bram iets kon zeggen, antwoordde hij zelf: „Dan deed u niets! Ik verwachtte hem immers niet.” Toen vertelde hij verder: „Gelukkig was mijn geweer geladen en op het alarm, dat ik maakte, was in minder dan geen tijd de geheele plantage op de been. Of het dier toen geschrokken is, weet ik niet, maar wij vonden mijn kleinen jongen op 'n twintig meter afstands in het bosch. Levend ja, maar deerlijk gewond. En aan die wonden is hij eenige maanden later overleden.” De man staarde somber voor zich uit. „En nu haat ik al dat ontuig, onverschillig wat het is.”

De jongens stonden hem stil aan te kijken. Jan met een schuwen blik. Maar in Brams oogen blonk groote deernis, toen hij vroeg: „En woon je daar nu geheel alleen in dat huisje?”

De man knikte. „De heeren, in wier dienst ik ben, hebben mij hierheen gestuurd. Ik was na dat ongeval niet zoo flink meer en dan ben je op een tijgerjacht niets waard.”

De jongens dachten er in 't geheel niet aan, dat zij dus nu het geheim van dien zonderlingen man wisten.

In hun hart was slechts plaats voor medelijden en Bram vooral voelde zich, misschien voor het eerst in zijn leven, een stumper, dat hij nu niets kon zeggen om dien man 'n beetje te troosten.

Om de stilte, die benauwend lang dreigde te worden, te breken, zei Jan: „Wij zien u dikwijls in de kerk.”

De man knikte. „Ja, ik ken hier niemand en heb soms behoefte om menschen te zien.

Maar dan is er nog iets. Ik voel soms, alsof 't niet goed is om altijd met die wraakgedachten rond te loopen en telkens als ik naar de kerk ga, hoop ik dat de goeroe iets zeggen zal, dat mij er van geneest.

Doch tot nu toe hoorde ik van hem niets, dat mij helpen kon. En wat hij vanmorgen zei over: „God is Liefde” ergerde mij; want als dat zoo was had God mij mijn kleinen jongen toch kunnen laten behouden.”

En weer viel een stilte in.

Toen flapte Bram er uit: „Waarom gaat u altijd zoo achteraan zitten?”

De man glimlachte: „Waarom zit u altijd achteraan?”

Bram kreeg 'n kleur. „Nou ja, dan zijn we er gauw uit.”

„Ik ook,” gaf de man terug. Doch toen werd hij weer ernstig en zei: „Och neen, ik, die altijd met verkeerde gedachten rondloop en in de bosschen de gewoonte aannam om hardop mijn gedachten uit te spreken, ik voel dat de menschen mij een zonderling vinden en dat maakt mij verlegen.”

De jongens keken elkander aan. O zoo, dus daarom had de goeroe geen kennis met hem kunnen maken. Doch zij waren wijs genoeg, die gedachte voor zich te houden.

„Het heeft mij goed gedaan eens met u te praten,” ging de man opgewekter voort. „Mag ik u een glas limonade inschenken?”

De jongens hadden wel trek in de limonade, maar niet den minsten lust om in zijn huisje te komen; zij kenden die benauwde kamponghutten.

„Mogen wij het buiten hebben?” vroeg Bram vrijmoedig. „'t Is binnen zoo warm.”

„Zeker. Waar was u, toen ik in dien kuil rolde?”

„Daar,” wees Jan.

„Gaat u dan daar vast heen, dan kom ik er mee.”

„Zeker niet,” viel Bram verontwaardigd uit. „Die dragen we zelf. En komt u dan bij ons zitten?”

„Graag,” zei de man. En hij verdween in zijn huisje.

Toen zij met z'n drieën op den begroeiden heuvel zaten, elk met een glas limonade, vertelde de tijgerjager over zijn jachtavonturen.

Maar telkens opnieuw kwam hij terug op het ongeluk,

zijn jongen overkomen, en hoe de goeroe zeggen kon, dat God liefde was.

Als hij zoover was begon Jan te draaien, hij hoorde liever de spannende jachtverhalen.

Doch Bram, in diep medelijden, voelde zich dan telkens weer zoo'n stumper, omdat, van al de deernis die in zijn hart was, er niet één woord van over zijn lippen kon komen. Zelfs viel hij den man niet eenmaal in de rede met zijn: „Nou maar, ik zou....” Omdat de tijger-

jager zoo kalm had gezegd: „Neen, dat zou u niet.”

En Bram voelde dat dat waar was.

Toen de ergste hitte week en de zon naar de toppen der bergen neigde, maakten de jongens zich gereed om naar huis te gaan.

„Komt u nog eens terug?” vroeg de man. „Ik maak soms dagenlange zwerftochten in den omtrek, maar ben meest Zondags weer thuis.”

De jongens beloofden het gretig en na een hartelijk afscheid, daalden zij in groote sprongen den heuvel af.

Toen zij, op den grooten weg gekomen, nog eens omkeken, zagen zij hem met de glazen in de hand, voorzichtig naar zijn huisje afdalen en zij wisten niet hoeveel goed zij hem met hun belangstelling gedaan hadden.

„Hij kijkt niet meer om,” zei Jan, die nog eens had willen groeten.

„Arme kerel,” mompelde Bram en hij bleef den geheelen weg naar huis stil, terwijl daarentegen Jan's mond over hetgeen zij van de jachtavonturen gehoord hadden, niet stil stond.

„Zoo Bram, een prettigen dag gehad?” vroeg vader, toen Bram net op tijd voor het avondeten binnenkwam.

„Ja vader,” zei Bram en nam zijn plaatsje aan tafel in.

„En veel ontdekt, jongen?” Moeder knikte hem gescherend van den overkant toe.

„Nou,” zei Bram en hij begon druk te vertellen van de mooie plekjes die zij gevonden hadden en van de beek, „die, verbeeld u, vader, over een bodem van graniet loopt, net zooals Hendriks eens vertelde.”

Maar terwijl hij belangstellend luisterde, kreeg vader den indruk of Bram iets verzwegg; of hij dien dag nog wel iets anders beleefd had, dan het ontdekken van 'n mooi plekje, doch er niet over praten wilde.

En Bram, toen hij later in bed lag, vroeg zich verbaasd

af. waarom hij aan tafel nu niet van dien tijgerjager verteld had.

Waarom toch niet? Er stak toch geen kwaad in? Integendeel, vader en moeder zouden met belangstelling geluisterd hebben.

Maar dan had hij alles moeten vertellen, ook wat die man gezegd had over de preek van den goeroe.

En Bram voelde wel, diep in zijn hart, dat hij dien man gelijk gaf, groot gelijk. Maar dat kon hij aan zijn ouders toch niet zeggen, en dus roerde hij de heele geschiedenis maar liever niet aan. Het liet Bram niet los en veel later dan men na zijn gezonde wandeling verwacht zou hebben, viel hij in slaap.

Den volgenden morgen, nauwlijks wakker, waren Bram's gedachten al dadelijk weer bij den tijgerjager en nu drong zich ook de vraag naar voren, of zij diens geschiedenis aan den goeroe moesten vertellen. Hij wilde het straks met zijn vriendje overleggen, en als Jan vond van wel, dan zouden zij het zoo gauw mogelijk doen.

Maar Jan vond van niet! „Ben je mal, vast en zeker is hij er niet op gesteld en het is leuker als wij hem heelemaal voor ons hebben. Ik heb nog lang niet genoeg van zijn jachtverhalen. En jij?”

Bram stemde gereedelijk toe, maar het liet hem niet los, en toen Jan, reeds door iets anders in beslag genomen, over den tijgerjager niet meer sprak, bleef bij Bram diens vraag: „Als God liefde is, waarom ontnam Hij mij dan mijn kleinen jongen,” hardnekkig in zijn brein rondwoelen, zoodat hij erger dan ooit in zijn piekerbuiën verviel. „Bram, jongen, suf niet zoo,” herhaalde mijnheer Hendiks nogal eens.

En ook zijn vader zag het wel.

„Ik gaf er een lief ding voor,” zei hij tegen zijn vrouw, „als ik wist waarover die jongen de laatste dagen toch weer zoo loopt te soezen.”

„Kom, kom, we kennen Brammetje, straks vecht en schreeuwt hij er weer lustig op los, dat zijn we gewend,” antwoordde mevrouw.

Doch de dokter vond, dat het ditmaal toch erger was dan anders. Maar zijn jongen er naar vragen, neen, dat deed hij liever niet, doch het griefde hem wel, dat Bram zoo weinig betrouwelijk was.

HOOFDSTUK V.

God is liefde.

„Mijnheer, is het waar wat ik thuis gehoord heb, dat u onverwacht met verlof naar Holland gaat?”

Het was een van de grootste jongens, die luid en bondig de vraag deed, juist toen het een oogenblik doodstil was in de klas.

Alle jongenshoofden keken verbaasd van hun werk op. Ten eerste, om de tegen alle regels in verbroken stilte, want Hendriks kon orde houden, en ten tweede om het onverwachte van de vraag.

Mijnheer Hendriks scheen pijnlijk verrast.

„Ik had het jullie na afloop van de lessen willen vertellen, jongens, maar nu Bert het reeds blijkt te weten, wil ik maar dadelijk zeggen, dat het zoo is, en dat het mij verbazend spijt, jullie reeds zeer spoedig te moeten verlaten.”

Mijnheer Hendriks keek, terwijl hij sprak, langzaam de klas rond. Zijn oogen gingen van het eene gezicht naar het andere en zeker waren er onverschilligen tusschen, die misschien dachten: „Alweer een andere leeraar? Nou, goed, jij was ook wel 'n beetje streng.”

Maar de meesten keken hem aan met iets in de oogen, dat naar een verwijt zweemde, en het was om deze gezichten, dat mijnheer Hendriks zich haastte een uitlegging te geven. „Als het niet was om gezondheidsredenen, ging ik niet weg, jongens. We hebben het zoo prettig met elkander gehad, dat ik er niet aan denken zou. Maar reeds 'n maand of zes geleden gaf de dokter mij den raad, om voor een jaartje naar Holland te gaan. Ik luisterde niet, en nu moet ik voor mijn straf holder-dobolder Indië verlaten. Over enkele dagen geven wij elkander een fermem handdruk met een tot-wederziens, jongens.”

Mijnheer Hendriks trachtte er luchtig over te praten; maar het ging hem slecht af. Vooral aan deze klas was hij in het bijzonder gehecht en nu opeens, midden uit zijn werk, moest hij weg. Tegelijk viel zijn oog op Bram, en hij dacht: „Jou moet ik straks eens onder vier oogen zien te krijgen, ventje. Want jij hebt de laatste dagen iets op je hart, dat er noodig af moet.”

„Mag ik nog even iets vragen, mijnheer?”

Jan stak zijn hand omhoog.

„Jawel, Jan.”

„Aan wie moeten wij nu ons geld voor den watersnood afdragen?”

„Dat heb ik zóó besloten. Als jullie nu eens zorgden overmorgen alles bij elkaar te hebben; dan neem ik den buit mee naar Batavia en draag hem daar af aan de menschen, die zich belast hebben met het overmaken van de ingezamelde gelden.

Verder ben ik van plan, om, in Holland aangekomen, de geteisterde plaatsen zelf te gaan bezoeken en jullie dan eens haarfijn alles te schrijven.”

't Was midden onder de les, maar dat kon niet verhinderen, dat er opeens een hoera'tje opging, dat tot ver buiten het lokaal klonk.

„Stil toch, jongens,” commandeerde Hendriks lachend. „Denk om de anderen. En nu niet meer praten, maar ernstig aan den gang.”

Zij gehoorzaamden; en hun onderwijzer was blij, dat zijn afscheid toch ook nog een vroolijke zijde voor de jongens had. Zijn plan echter, om Bram na afloop even onder vier oogen te spreken, mislukte. Het was of Bram het voelde, want als een aal schoot hij tusschen de andere jongens door naar buiten. Maar mijnheer dacht: wacht maar, jongen, je ontkomt mij toch niet.

Twee dagen later nam mijnheer Hendriks afscheid van de school, maar nog niet van zijn jongens. 's Avonds zouden zij bij hem komen om hun kleine of grootere bedragen af te leveren; en daar mijnheer Hendriks beloofd had bij die gelegenheid te tracteeren, zou dat laatste uurtje nog een feestelijk karakter dragen.

En het was dan ook recht gezellig.

In de binnengalerij hingen ze met z'n allen over de groote tafel en bij iedere portemonnaie die omgekeerd en geteld werd, klonken er over en weer grappen.

Jan en Bram hadden, zooals afgesproken was, botje bij botje gedaan, en Jan legde, toen het hun beurt was, met een plechtig gezicht drie bankjes van tien op tafel.

Er ging een kreet van bewondering op, maar tevens regende het stompen en plagerijen.

„Daar komen jullie niet eerlijk aan.”

„Mijnheer! Mijnheer, ze hebben er vast hun zondagsch pak voor in den lommerd gebracht!”

Hendriks lachte geheimzinnig. „Niet waar, jongens, jelui hebt het glad mis. Maar wel heeft Jan er zich een groote opoffering voor getroost in verband met zijn verjaardag. Nietwaar, Jan?”

„Nou en of,” viel Bram bij en grinnkend keken de jongens elkander en mijnheer veelbeteekenend aan, zoo-

dat de anderen nieuwsgierig werden en er meer van weten wilden. Maar Hendriks maakte er zich van af met een: „Meer zeg ik er niet van, en nu, wie volgt.”

Toen alles bij elkaar was geteld, bleek het dat de jongens zes en zeventig gulden bijeen hadden gebracht. „Dat is mooi,” vond Hendriks. „Nu maak ik er tachtig van,” en hij deed er nog vier bij. „Wat zullen ze opkijken in Batavia, als ik vertel dat dat van mijn jongens is!”

Mevrouw kwam binnen, op den voet gevolgd door een bediende die op een groot blad heerlijke, koele limonade en gebakjes droeg. In een hoek, met palmen versierd en waar een groote schemerlamp een zacht licht verspreidde, noodigde zij de jongens uit te komen zitten. En daar, vertrouwelijk om hun leeraar gegroepeerd, sleten zij de laatste uren van hun samenzijn.

Tegen halfnegen moesten de jongens naar huis en een voor een gaven ze hun beminden leeraar een hand, wenschten hem goede reis en beterschap.

Toen Bram zijn hand in die van mijnheer Hendriks legde, trok laatstgenoemde hem terzijde met een zacht: „Wacht hier even, Bram,” en ging toen onmiddellijk door met den handdruk van wie volgde te beantwoorden.

Er bleef Bram niets anders over dan te gehoorzamen, hoewel hij dolgraag was weggelopen.

Toen de laatste jongen vertrokken was en mevrouw zich ongemerkt naar de achtergalerij had begeven, keerde mijnheer zich tot hem: „Nu jongen, moeten wij nog even praten. Jij hebt de laatste dagen iets, wat je bar hindert, of heb ik het mis?”

Bram kreeg een kleur. „Ach,” zei hij onwillig.

„Wil je het mij niet zeggen? Denk eens goed na, Bram; ik ga weg, misschien wel voorgoed en als het iets is, wat je voor niemand weten wilt, is je geheim bij mij dus goed bewaard.”

En Bram dacht na. Nu aan Hendriks vertellen dat, waarover hij de geheele week al getobd had? Aan Hendriks, dien je nooit in de kerk zag en die hem waarschijnlijk niet begripen, of minstens gelijk geven zou?

Maar hij wilde juist geen gelijk hebben!

Hij had behoefte aan iemand, die hem grondig tegen-sprak, dwars door zijn eigen koppige gedachten heen en hem zou overtuigen dat hij faalde.

Toen Bram zoover gekomen was, keek hij zijn leeraar aan en schudde ontkennend het hoofd. Hendriks had trouwens reeds gezien dat hij niet opschoot. „Is er dan een ander, aan wien je het wel zou kunnen zeggen?” hield hij aan.

Bram knikte. Den goeroe zou hij 't durven vertellen, maar dat zei hij niet.

„Ga dan naar dien ander toe, jongen. Laat er geen gras over groeien. Maak mij het afscheid makkelijk, door mij te beloven, dat je nu, dadelijk, gaan zult, doe je 't, Bram?” Dat gaf den doorslag. „Ja, mijnheer.” Bram legde zijn hand in die van den leeraar en keek hem zoo oprecht aan, dat Hendriks niet twijfelde, of Bram zou doen, wat hem verzocht was. „Nu ben ik gerust. Het ga je goed, hoor!” En de leeraar schudde zijn laatsten leerling krachtig de hand ten afscheid.

Bram stond buiten.

De andere jongens waren verdwenen in de donkere laan. Ook Jan, en Bram was daar blij om. Later zou hij alles aan zijn vriendje vertellen, maar vanavond wilde hij zijn zaakjes liever alleen opknappen. Maar als hij het Hendriks niet zoo vast beloofd had, was hij toch niet gegaan. Want door het plotselinge vertrek van Hendriks was de tijgerjager 'n beetje op den achtergrond geraakt. Doch Bram begreep, dat bij een eerstvolgende ontmoeting de vraag zich toch weer aan hem op zou dringen en het

was dus maar beter er dadelijk een eind aan te maken. 'n Fijne leeraar hadden zij toch in Hendriks gehad!

Zijn weg naar huis voerde langs de woning van den goeroe en binnen tien minuten stond hij op diens erf.

Als hij nu maar thuis was!

Maar gelukkig, de goeroe kwam zelf naar voren en ontving hem uiterst vriendelijk.

„Gaat u maar mee.”

Hij bracht Bram in de achtergalerij, die slechts spaarzaam verlicht werd door het schijnsel van de ganglamp. Het stelde Bram op zijn gemak en hij viel dadelijk met de deur in huis. „Wij hebben hem ontdekt, mijnheer, u weet wel, dien man uit de kerk en 't is een tijgerjager.”

„Wat zeg je? Wel, dat is groot nieuws.”

Hè, 't deed Bram goed dat de goeroe „je” zei, en nu ging alles, wat hij te vertellen had, van een leien dakje.

En omdat de goeroe een warm hart bezat, stelde hij meer belang in het ongeluk dat den man was overkomen, dan in de jachtavonturen.

Bram merkte het wel, dien kant behoefde hij niet uit te gaan, dan luisterde de goeroe niet eens. Trouwens, daarvoor was hij ook niet gekomen.

Dus vertelde hij dat, wat de belangstelling van den goeroe had tot in de kleinste bijzonderheden en opeens flapte hij het er uit: „En ziet u, telkens komt hij bij u in de kerk om menschen te zien, zegt hij, maar ook om te hooren of u eens zoo preekt, dat het hem kan terugbrengen van die akelige gedachten, waarmede hij altijd rondloopt.

Maar u zegt nooit iets. Integendeel hadt u het Zondag over God is liefde en dat gelooft die man nu niet meer. En ik ook niet.”

Ziezoo, dat was gezegd, dacht Bram, met 'n zekere

opluchting. En nu eens afwachten wat de goeroe daarop antwoorden zou.

Doch de goeroe bleef stil zitten, met het hoofd in de handen gesteund en zei niets.

Buiten piepten de krekels. De palmen wuifden in den koelen avondwind, en Bram zat stil tegenover den leeraar en dacht: Zou hij hem zóó beleedigd hebben? Och, maar dat was immers zijn bedoeling niet geweest.

Eindelijk stond de goeroe op en Bram deed onwillekeurig hetzelfde. De goeroe bleef een oogenblik naar buiten, in de duisternis turen.

Toen keerde hij zich tot Bram en legde een hand op zijn schouder. „Zie eens naar boven, mijn jongen. Zie je die grootheid van den sterrenhemel?

Wat voelen wij ons nu klein, hè, en kunnen we nu Gods liefde verstaan? Neen, dat kunnen wij niet, daarvoor zijn wij beiden niet geleerd genoeg. Ik ben maar een inlandsche leeraar, en jij nog een jongen.

Maar misschien kunnen we elkaar 'n beetje helpen. Laten we het eens probeeren en teruggaan naar het begin van de schepping.

Dan lezen wij daar dat God den mensch stelde over al het gedierte des velds. Dus niet over sommige. Neen, over alle.

En nu begrijpen wij meteen dat door de zonden ook in de verhouding van mensch tot dier een verandering gekomen is.

Laat ik je iets vertellen, wat mij onlangs ter oore kwam.

Een dierentemmer begon macht te krijgen over de hem toevertrouwde leeuwen en tijgers, niet door pijnigingsmiddelen, maar door het opleggen van zijn wil. Als hij de dieren maar aankeek, gehoorzaamden zij hem en tusschen dien temmer en zijn leeuwen en tijgers ontstond langzamerhand een groote vriendschap.

Totdat de man een verbazende domheid beging. Hij raakte namelijk aan den drank, en van dien tijd af ging het mis, omdat zijn wilskracht verslaptte. De dieren gehoorzaamden hem niet meer, en indien hij zijn werk toen niet had neergelegd, zou hij vroeg of laat onherroepelijk als hun prooi gevallen zijn."

"Dus als je niet drinkt...." begon Bram.

"Tut, tut, dat zeg ik niet, maar door de zonde zitten bij ons allerlei gebreken en zwakheden vast, die onze wilskracht verslappen, en zoo is ontstaan een zekere angst tusschen mensch en dier. En je weet wel, angst en vijandschap gaan altijd hand aan hand."

Bram stond stil te luisteren. Wat kon de goeroe alles toch eenvoudig uitleggen.

Er bleef nog genoeg te vragen over, dat niet. Maar toch . . . , maar toch

Een oogenblik stonden zij zwijgend naast elkander, Bram en de donker gekleurde inlander. Toen zei de laatste, en zijn stem klonk wonderlijk zacht: „Maar eens zal Hij, onze Koning, komen om alles op deze wereld te ordenen; om aan ieder van ons zijn eigen plaats in de schepping aan te wijzen. Dan zal de wolf met het lam verkeer en een kind zal ze leiden."

En in de stilte, die op deze woorden volgde, scheen het Bram toe of de wuivende palmen en de flonkerende sterrenhemel hem iets toefluisterden van de wijsheid en majesteit Gods.

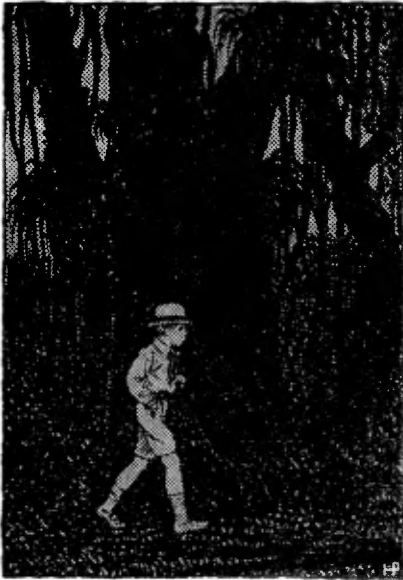
Doch de goeroe dacht: Was hij, een inlander, nu wel in staat zoo'n blanken jongen iets te leeren? En die gedachte bracht hem vanzelf tot de vraag: „Praat je wel eens vertrouwelijk met je vader?"

Bram haalde licht de schouders op. „Soms wel, maar niet altijd. Vader is hier dokter en heeft het druk. En als we eens toevallig te zamen zijn, nou ja, dan valt het niet altijd."

„Ik zou het toch eens doen, wanneer de gelegenheid gunstig is,” zei de goeroe, en hij stak Bram een hand toe.

„En wat nou met dien tijgerjager?” vroeg Bram.

„Ik zal geen rust hebben, voor die man en ik elkander verstaan. En mocht hij zich eenzaam gevoelen, wel, dan zal hij in mijn huis altijd een welkome gast zijn.”

En terwijl Bram den handdruk van den inlander beantwoordde, was hij er van overtuigd, dat zijn tijgerjager in een goede haven beland was.

Buiten was het nu pikdonker en Bram zag zich genoodzaakt in de slecht verlichte laan zijn weg te zoeken.

Dat zou hem onder geen enkele omstandigheid gedeerd hebben, maar nu was dit hem zelfs welkom, want ongemerkt voortgaande, kon hij nu nog eens goed nadenken over alles wat

de goeroe gezegd had, maar heelemaal bevredigd was hij toch niet.

Ternauwernood merkte Bram, dat voetstappen naast hem klonken, totdat hij opschrikte door een stem: „Zag ik goed, dat je bij den goeroe vandaan kwam, jongen? Wat had je? Ben je in moeilijkheden?”

„Hé, vader, is u dat? Ik hoorde u niet eens aankomen,” zei Bram. Maar het zachte in vaders stem was hem niet

ontgaan en vond een gretigen weerklank in zijn eigen, teere stemming.

„Wat is het hier donker. Geef mij een arm, jongen, als wij dan soms over een boomwortel struikelen, rollen we samen, dat is gezelliger dan ieder alleen. Zoo. Nu, Bram, vertel mij eens wat je daar deed.”

„Vindt u het goed, dat ik van voren af aan vertel, vader, dan begrijpt u het beter.”

„Natuurlijk, jongen.”

En met zijn gespierden arm door vaders arm gestoken, begon hij: „We hebben Zondag eigenlijk veel meer ontdekt, vader, dan alleen die mooie plekjes.”

„Dat wist ik wel, Bram.”

„Hè, hoe wist u dat? Hebt u ons gezien?”

Neen, jongen, maar ik hoorde aan de manier waarop je vertelde, dat je iets verzwegen. En toen dacht ik, ik zal er maar niet naar vragen. Bram zal het mij vroeg of laat wel uit zichzelf vertellen. En als hij dat niet doet, nu, dan behoef ik het zeker niet te weten.”

„Ik verzwegen het niet moedwillig, vader, maar er kwam zooveel bij, dat ik niet goed zeggen kon en toen zei 'k maar niets.”

„Maar nu kun je het wel zeggen, nietwaar, m'n jongen?”

„Ja vader, nu wel.” En Bram vertelde uitvoerig hoe zij met den tijgerjager in kennis waren gekomen. En zijn moeilijkheden daarna, waarmede hij vanavond bij den goeroe terecht kwam.

„En ben je nu tevreden, Bram?” vroeg vader, toen hij uitverteld was.

„Toch niet heelemaal, vader.”

Herinner jij je, dat ik vroeger soms erg boos op je kon zijn, omdat je buien hadt, dat er niets met je was aan te vangen?”

„Nou, ik heb toen wel eens klappen van u gehad.”

„En geloofde jij dan op zoo'n oogenblik, dat ik het land aan je had?”

„Neen, zeker niet!” Bram schudde heftig met zijn hoofd.

„Waarom niet? Ik keek boos en deed boos. Hoe wist je dan, dat ik toch van je hield?”

Bram keek verlegen. „Nou, dat is ook wat. Wij behooren toch bij elkaar, vader; ik was toch van u.”

„Precies, jongen. Jij bent van mij en samen behooren wij onzen Hemelschen Vader, die ons het leven gaf. En opdat wij goed zouden weten dat Hij, ondanks alles, toch Liefde is, kwam Zijn eeniggeboren Zoon op aarde.

En als wij nu konden peilen het lijden, dat Jezus voor ons heeft doorgemaakt, dan zouden wij ook Gods liefde kunnen peilen, want dat gaat hand aan hand, dat voel je wel.

Maar zoo wijs zijn wij niet, Bram en zullen het hier op aarde wel nooit worden.

En daarom, ziende op het lijden van Christus en Gods liefde daarin geopenbaard, kunnen we niets begrijpen, maar weet je wat wij wel kunnen, Bram, onze krachtige schouders buigen en zeggen: „Hemelsche Vader, al begrijp ik er niets van, omdat mijn verstand zoo klein is, ik moet en wil altijd in uw liefde gelooven, want ik ben immers van U.”

Vader zei niet: „Begrijp je het nu, Bram,” maar legde het overige gedeelte van den weg zwijgend af, zoodat zijn woorden rustig konden nawerken.

En in Bram's oproerig jongenshart legde zich allengs een wondere stilte.

Toen zij de vriendelijk verlichte galerij van hun huis naderden zei Bram: „Wij hebben Zondag toch 'n mooien ontdekkingstocht gemaakt, hè vader?”

„Ja, jongen. En als ik mij niet vergis was het voor jou een dubbele ontdekkingstocht, nietwaar Bram?”